

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

- [Notícies](#)
 - [Actualitat](#)
 - [Cultura](#)
 - [Societat](#)
 - [Esports](#)
 - [Entitats](#)
 - [Baix Gaià](#)
- [Opinió](#)
- [Vida Social](#)
- [Entrevistes](#)
- [Reportatges](#)
- [Agenda](#)
- [El CLub](#)

Select Page

Història mítica de les Terres de l'Ebre: aquella part

desconeguda d'un territori que mereix un cop d'ull amb calma

2 maig 2024

Entrevista realizada por **Òscar Ramírez Dolcet**

Que les Terres de l'Ebre tenen quelcom especial, és un fet innegable en molts sentits. Les seves muntanyes, els seus petits pobles i, especialment, l'aigua que envolta el paisatge amb les seves formes diverses, configuren aquest territori com un espai mític i llegendari.

Els mites ebrencs es formen a través dels seus personatges, sovint no humans i en molts casos en forma de bèstia, que a través dels segles han anat llaurant una realitat amagada que ha crescut amb aquella part que mai sabrem si va ser i existir o, tal vegada, només hi ha l'existència de la pròpia llegenda.

Joan de Déu Prats recull a "Història Mítica de les Terres de l'Ebre", amb les il·lustracions de la Maria Padilla, tot un conjunt d'històries que ens transporten a aquest territori i ens hi fan entrar de ple, com aquell que assumeix un passeig per una cova o s'imagina al mig d'un llac emboirat.

Prats i Padilla ja havien sorprès al públic l'any 20217, amb la publicació d'El gran llibre de les criatures fantàstiques de Catalunya. Amb aquesta obra que us comentem avui, publicada per l'editorial Comanegra, no deceben ni deixen indiferent a tot aquell que busqui emoció, sorpresa, aventura, història, llegenda, patrimoni, èpica, màgia, mística i tantes altres coses. Parlem amb el seu autor.

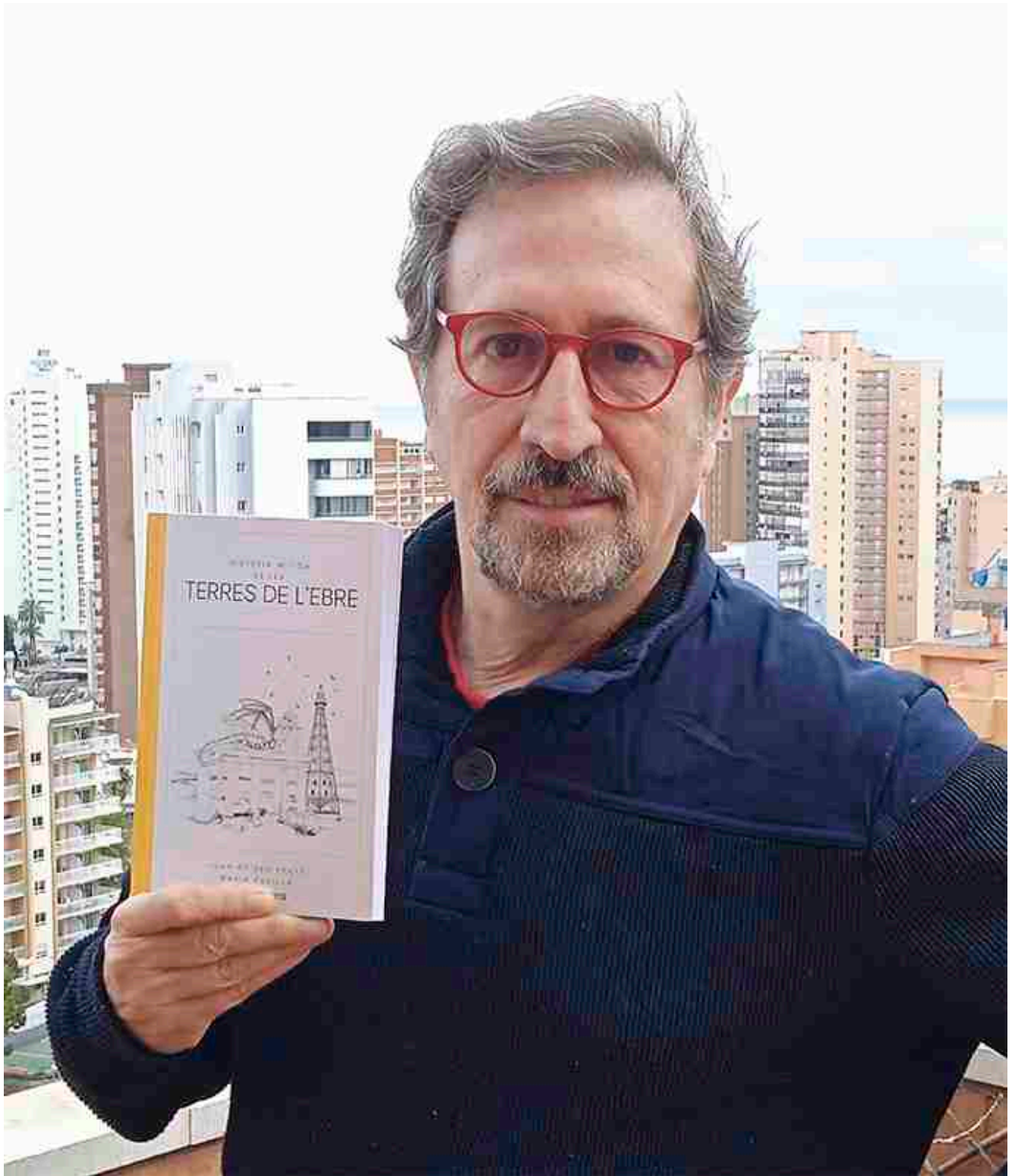

Foto de Joan de Déu Prats, autor de la "Història mítica de les Terres de l'Ebre".

Al llibre, es fa una radiografia o diagnosi d'un territori, les Terres de l'Ebre, que sempre han tingut quelcom de màgic i especial. Ara sumem-hi aquesta part mítica. Quin és el primer

missatge d'aquesta obra?

Estem recuperant el patrimoni intangible de diferents parts del nostre país. Tenim un llibre previ d'aquesta col·lecció, Història mítica de Cap de Creus. Aquest llibre, en concret, juga, rescata i ofereix la meravella de l'Ebre i les seves diferents realitats, la mítica, la simbòlica, la invisible, la màgica, la tradicional, la fantàstica, i no sols la tangible, o sigui, la històrica. El missatge és mirar d'una altra manera la nostra terra.

Podríem dir que hi ha un element que fa de clar fil conductor a les terres ebrenques el riu Ebre. La seva relació amb la terra ferma és innegable llegint el llibre. Com és realment aquesta simbiosi entre l'Ebre i la gent de l'Ebre?

Els rius són forces hidràuliques majúscules que condicionen el territori. L'Ebre és un dels grans rius de la península ibèrica, i el que dona nom als ibers i a la mateixa gran península del sud europeu. Els rius eren autopistes de l'antiguitat per on corrien mercaderies, idees, coneixements i religions. Abans del desplaçament massiu a les ciutats, la gent vivia escampada al camp, i a les vores de l'Ebre. La magnitud d'aquest riu, per força, s'ha de fer notar en la idiosincràsia i en la conformació de pensament de la gent. Al tram final de l'Ebre, s'hi ajuntava un cresol dels coneixements que baixaven pel riu, els que arribaven de la Mediterrània i els que pujaven i baixaven per la via Augusta. Una manera de ser, en definitiva, de la gent de l'Ebre, que captiva.

Un riu, però, que també ha estat obstacle o element de separació en moments puntuals de la història...

Els rius uneixen. L'Ebre, però, va ser frontera en diverses ocasions, entre romans i cartaginesos, entre cristians catalans i andalusins i entre republicans i feixistes. Això també forma part de la seva conformació. Amb tot, tots dos

marges de la part baixa de l'Ebre formen part d'una única terra, és un reg sanguini de primera magnitud, al sud del país, amb una personalitat extraordinària, per bé que poc coneguda.

Com ha afectat el riu a les persones ebrenques, en el seu caràcter i forma de ser i de fer?

La navegació, l'horta, els fluxos d'aigua, el vent, les boires, les muntanyes adjacents, com els Ports, el delta, configuren també les persones. Però, sobretot, la configuren els diferents pobles que l'han habitat: els ibers iler-cavons, grecs i fenicis, romans, andalusins, jueus, catalans, i la confluència també de valencians i aragonesos. Tot això ha constituït una manera de ser, un tarannà ric i ple de matisos, lluny a hores d'ara de la capitalitat, per això és menys coneguda. Parlar-ne més concretament seria desvetllar o acotar una manera de ser, complexa, que s'ha de descobrir anant-hi. Una peça cabdal del mosaic català.

L'aigua, element clau i cabdal a les terres ebrenques i del llibre de Joan de Déu Prats.

El llibre ens parla de territori, de persones i de molts animals i éssers que poc ens podíem imaginar. Tot plegat és un atractiu que captiva al lector des del primer moment, un reclam fins i tot necessari.

Els genis de lloc, les bruixes, els sants, les marededeus trobades, animals mítics, espectres, llops, formen part de les comarques ebrenques catalanes tant com les persones. No són només part de com somien els catalans d'aquelles terres, formen part de la seva realitat. Abans del pensament únic modern, la realitat es dividia en el món visible i invisible, o dit d'una altra manera, el món profà i el món sagrat. Era una mirada més complerta sobre la realitat. Ara, hem perdut part d'aquesta mirada, i només podem apreciar allò que es pot pensar i allò que es pot veure amb els sentits. Ja no emprem la imaginació, la consciència, el silenci, els sentiments, la intuïció per apropar-nos a la realitat, de manera que altres entitats que conformen el món han quedat reduïdes a tradició, folklore o conte, ecos d'altre èpoques en que el món era més subtil i complex.

Realment, els qui viuen en aquesta part del territori, les Terres de l'Ebre, en són conscients d'aquesta vesant mítica?

Vivim un món 'desanimat', en el sentit que el pensament modern ha extirpat l'ànima de les coses. Per això tenen èxit les històries de màgia, perquè necessitem recuperar un sentit transcendent del món, reduït a eficiència racionalista. Les terres de l'Ebre, com tot el món occidental, viu aquesta tensió entre un món amb ànima i el món més inert que ens presenta el mètode científic.

A banda d'aquesta consideració, les terres de l'Ebre han

viscut durant molt de temps en una certa marginalitat, com si fos una frontera llunyana, vist des de la capitalitat. Les persones que viuen en altres punts de Catalunya no els arriba prou tot el que es genera o ha generat l'Ebre. I, segurament, això ha provocat que no es tingui prou present tot el gruix cultural i mític d'aquesta banda del país. Aquest llibre, com altres, pretén recordar aquest patrimoni intangible i fer-lo seductor per a tots el catalans.

De fet, sempre es parla de Barcelona com a ciutat epicentre del país, però en canvi a les Terres de l'Ebre hi ha elements molt més interessants i de pes, oi?

Barcelona té un pes màgic també considerable, amagat, potser, per altres realitats que ara enlluernen més. Les Terres de l'Ebre, com el Pirineu i les muntanyes màgiques: Montserrat, Montseny, Canigó, etc., formen part dels territoris mítics de primer ordre que es mesclen i barregen amb la història i, de vegades, ajuden a acabar de conformar-la. Les comarques de l'Ebre guarden una riquesa extraordinària dins l'imaginari català.

Com ha estat el procés de creació del llibre? Quanta feina i investigació hi ha darrera?

Com una esponja, hem recopilat tot allò susceptible de ser explicat pel seu element extraordinari i màgic, lligat als esdeveniments històrics o quotidians de l'Ebre. Després, li hem donat un sentit cronològic i hem ressaltat allò meravellós i ho hem fet caminar al costat dels moments històrics significatius. Caçadors neolítics i xamans. Ilercavons i genis loci que habitaven en arbres, coves i gorgs. Romans i divinitats de la fertilitat. Andalusins i Alà. Jueus i la concepció cabalística. Cristians i els sants sanadors i les bruixes, reservori de la medecina natural del país. Moriscs i els seus llocs sagrats com la Ràpita i Miravet. Sempre el món tangible i l'intangible. El món visible i l'invisible. Allò simbòlic i allò literal.

L'Ebre, al seu pas per la Ribera. Foto: Diari de Tarragona.

El gruix de la feina surt de documentació d'arxiu o és fruit de converses amb gent del territori?

Hem recopilat tot el material bibliogràfic, amb especial cura també amb la premsa comarcal, tesis, documentació especialitzada, i hem caminat per les vores del riu i ens hem enfilat als Ports, hem conegut els boscos sagrats, com la Fageda del Retaule, el bosc de Cops, les oliveres mil·lenàries, per respirar la personalitat evident i secreta del paratge. I hem conformat un discurs ple de veus diferents, ho hem contrastat amb fenòmens d'altres terres, per oferir finalment una crònica, un assaig, seductor, suggeridor, màgic, que atrapi al lector i faci veure a tothom la força de les comarques de l'Ebre.

L'avantatge de llegir aquesta "Història Mítica de les Terres de l'Ebre" és que descobreixes també una part de la història que estava tapada o era desconeguda i que el llibre porta a primera línia. És així?

Tot està relacionat. Gratant la part mítica trobes els caçadors neolític corrent encara petrificats en els dibuixos de les balmes. Els secrets i miratges del delta. La frontera andalusí i les ordres de cavalleria cristianes. Els jueus, els moriscs. Picasso. Els carlins. La batalla de l'Ebre. Les centrals nuclears. Tot forma part d'un cabdal hidràulic fonamental que arrossega terres atlàntiques i pirinenques cap a la Mediterrània. Com no poden ser aquestes comarques màgiques!

Ets autor d'altres llibres sobre històries i llegendes de terres catalanes. Per què és necessari, sota el teu parer, mantenir-les vives i com s'ha d'aconseguir que no morin?

Les llegendes són ecos del passat. D'un passat on allò profà i sagrat, mite i logos es barrejaven. Hem de recuperar aquesta mirada més complerta. Una manera amena i fascinant és posar nova llum, treure la pols, del nostre imaginari. Un patrimoni cultural màgic encisador i admirable, comparable en interès a les nissagues nòrdiques, el món celta, les odissees mediterrànies. Cal simplement tenir curiositat i autoestima pel nostre país, aleshores salten els dracs i les sirenes.

Parla'ns de la feina feta per la Maria Padilla, responsable de les il·lustracions. Són un element indispensable per acabar de fer-nos una idea de l'argumentari escrit. Què en pots dir?

Les il·lustracions de la Maria Padilla conformen una part fonamental de com hem explicat aquesta història. La màgia, la imaginació, la fantasia, es barregen amb imatges d'impacte, com les cucales, el fardatxo, els marfantos o la cuca-fera. Així com l'antic far de Buda, els pont de Brooklyn d'Amposta, els arbres, les roques, els miratges i els personatges fantàstics i històrics. Fem un tàndem imprescindible per seduir i engrescar i per mirar d'una altra manera el nostre territori.

En què treballes ara mateix, quin projecte tens sobre la

taula?

Una novel·la de misteri sobre Barkeno, la ciutat ibera mai no acabada de trobar del tot, que rau sota Barcelona.

626 863 848

info@altafulles.cat

Vine al nostre club!

Vols unir-te gratuïtament i gaudir de descomptes i premis?

[Som-hi](#)

Informa't abans que els altres

Si vols estar al dia de tot el que publiquem en aquesta web, apunta't aquí. No fem spam... ☐

Email

Subscriure'm

Resum Política de privacitat i protecció de dades

* **RESPONSABLE:** És el meu deure informar-lo que les dades de caràcter personal que em proporcionis omplint el present formulari seran tractades per Altafullenca de Comunicació Integral s.l. com a responsable d'aquesta web.

* **FINALITAT:** l'enviament de notícies i comunicacions d'altafulles.cat.

* **LEGITIMACIÓ:** Consentiment de l'interessat.

* **DESTINATARIS:** Com a usuari i interessat li informo que les dades que em facilita estaran ubicats en els servidors d'Automatic (proveïdor del servei de subscripcions d'altafulles.cat). Veure [política de privacitat d'Automatic..](#)

* **DRETS:** Té dret, entre d'altres, a accedir, rectificar, limitar i suprimir les seves dades. Pots obtenir informació addicional i detallada sobre Protecció de Dades i consultar la nostra política de privacitat en la nostra pàgina d' [Avís legal](#).

Segueix-nos

No et perdis tota l'actualitat d'altafulles.cat a les xarxes socials

- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

© 2020 Altafulles ~ info@altafulles.cat | weBDesing: [efeonce](#)
626 863 848

Envian's un WhatsApp amb el teu nom, cognom i correu electrònic i passaràs a formar part del club d'Altafulles.

És un Club gratuït i que comporta tenir accés a descomptes a certs productes, accés a algunes activitats culturals i amb la possibilitat de prendre part a sortejos per guanyar premis.

Som-hi